

เทศน์เช้า วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ธรรมะเป็นความจริงนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากว่าจะตรัสรู้ได้ กว่าจะค้นคว้าได้ ความจริงอันยิ่งใหญ่แน่ แต่พอความจริงมันยิ่งใหญ่แน่ พอจะมารื้อสัจธรรมสัจธรรม ธรรมและวินัยนี้ไว้ พวกเรานี้พวกสมมุติ พวกที่ในหัวใจมีแต่ความเหลวไหล พอในหัวใจมีแต่ความเหลวไหล แล้วเวลาจะประพฤติปฏิบัติธรรมก็ประพฤติปฏิบัติธรรมด้วยความเหลวไหล ความเหลวไหลจริงๆ นะ เหลวไหลโดยกิเลสใจ

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ตามความเป็นจริง เวลาเราสวดมนต์พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ถ้าสังฆธรรม เราไม่เห็นต่างจากสังฆธรรมอันนั้นไป ถ้าเราเห็นต่างจากสังฆธรรมอันนั้นไป เราถึงเป็นทุกข์เป็นยากกันอยู่นี่ไง

ที่นี้ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐจริงๆ เวลาประเสริฐจริงๆ ท่านถึงแยกแยะไว้ไง สมมุติบัญญัติ ถ้าบัญญัตินั้น บัญญัตินั้นยังเป็นสมมุติอยู่ แต่เป็นบัญญัติ เป็นคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมมุติบัญญัติ แต่ถ้าวิมุติไปมันพ้นจากบัญญัติไป พอพ้นจากบัญญัติไปมันสื่อกับใครได้ละ มันสื่อกับใครไม่ได้ เว้นไว้แต่ผู้รู้กับผู้รู้เขาสบตากันเขารู้ ผู้รู้กับผู้รู้มันสื่อกันได้ไง

แต่ผู้ไม่รู้สื่อไม่ได้ พอสื่อไม่ได้มันก็เลยเป็นบัญญัติ บัญญัตินี้ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง แล้วบัญญัติไว้ด้วยว่ามันเป็นสมมุติ เวลาสมมุติมันก็เป็นสมมุติอยู่แล้วไง เพราะเป็นสมมุติไง เพราะสมมุติซ้อนสมมุติไง

คูสิ วันคืนล่วงไปๆ มันมีวันสำคัญ วันนักษัตรฤกษ์ วันต่างๆ มันก็เป็นสมมุติอันหนึ่ง เวลาวันพระ วันโกนนะ เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ทำบุญวันพระ วันโกน

วันพระ วันโกน คูสิ คูจันทรคติสิ คูดวงจันทร์ คูแรงโน้มถ่วงของโลก มันยังเห็นได้ชัดๆ ขนาดว่าเป็นสังฆธรรมที่มันสูงส่ง เป็นวัตถุ เรายังเห็นได้ เรายังสัมผัสได้เลย แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงมัน

ลึกกว่านั้น ๓ โลกธาตุมันซ้อนด้วยมิติ มิติที่มันมองกันไม่เห็น แต่มันอยู่ในที่เดียวกัน เวลาบอกสวรรค์ อยู่ไหน ไปเลยนะ จะจี้จรวดไปหาสวรรค์เลย แต่มันไม่เห็นสวรรค์นอก นรกในใจนี้ไง

ถ้าสวรรค์นอก นรกในใจ จิตใจที่มันเป็นสวรรค์ มนุสสเทโว มนุษย์ที่เป็นเทวดา ร่างกายนี้เป็นมนุษย์แต่จิตใจเป็นเทวดา เป็นเทวดาเขาเจ๊อาน เขาเผื่อแผ่ เขามีความสุขของเขา เขาเป็นเทวดา เขาเป็นมนุษย์แท้ๆ แต่จิตใจเขาเป็นเทวดา แต่มนุสสเปโต ร่างกายเป็นมนุษย์แท้ๆ จิตใจมันเป็นเปรต เป็นเปรตจากหัวใจเรานี้แหละ นี่พระพุทธเจ้าแยกแยะถึงความเป็นมนุษย์ นี่ก็สมมุติ

แล้วความเป็นเทวดา ความเป็นเปรต ใครมันทำขึ้นมาล่ะ ถ้าความเป็นเทวดาขึ้นมา นะ ก็มีสติปัญญาขึ้นมาทำให้เราเป็นเทวดา เรามีสังขารในหัวใจของเรา

เราเชื่อมั่นในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความเชื่อมั่น เพราะเชื่อมั่น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ ทำแบบนี้แล้วมันจะได้ผลประโยชน์อย่างนี้ เพราะจิตใจเรามีบุญกุศลเราถึงได้มีศรัทธามีความเชื่อแล้วทำตามอย่างนั้น ทำตามจนเป็นจริตจนเป็นนิสัย ทำตามจนเห็นผลนะ เห็นผลที่ไหน เห็นผลที่ไปที่ไหนตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ ไปตกระกำลำบากที่ไหนมีแต่คนอุ้มชูดูแล มันเห็นของมันไง

ไอ้คนคนหนึ่งไปตกระกำลำบากอยู่ ไม่มีใครเหลียวแลเลย ไม่มีใครเหลียวแลเพราะเขาก็ไม่ได้ทำสิ่งใดไว้เลยไง ไอ้คนที่เขาทำๆ ไว้เพราะเชื่อศรัทธาในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วแสวงหาแล้วทำอย่างนั้น ตกทุกข์ได้ยาก มีคนค้าจุน มีคนดูแล มีคน โอ๊ย! ทำไม นั่นไง เขาเชื่อพระพุทธเจ้า เขาทำตามความเชื่อพระพุทธเจ้า แต่เขาทำแล้วเขาได้ผลของเขาจริงๆ ไง

แต่เวลามนุสสเปโต มนุษย์เปรต จิตใจมันเห็นแก่ตัว มันบีบคั้นในหัวใจของเรา ไปไหนมีแต่ความทุกข์ความยากทั้งนั้นนะ แล้วก็คิดที่เราไม่ได้ไอ้มันๆ...ก็เอ็งไม่เคยทำ ก็เอ็งไม่ได้ทำมา ไม่ได้ฝากธนาคารไว้ เบิกธนาคารไม่ได้ คนจะเบิกธนาคารได้ต้องฝากธนาคารไว้ เว้นไว้แต่ไอ้โจรมันไปปล้นธนาคาร ปล้นธนาคารมันก็โดนตามจับนั่นแหละ แต่ของเราไปฝากไว้เราก็เบิกของเราไง นี่ก็เหมือนกัน เราทำสิ่งใดไว้ เราทำประโยชน์กับเรา

นี่สมมุติๆ สมมุติขนาดว่ายังต้องแบ่งเป็นสมมุติบัญญัตินะ ก็สอนไอ้พวกโง่ๆ เรานี้แหละ ไอ้โง่ๆ มันจะได้เข้าใจได้บ้าง ถ้าเข้าใจได้บ้าง ถ้ามันเข้าใจได้บ้างมันก็ศึกษา พอสมมุติๆ สมมุติๆ

เหมือนกับฟ้าอากาศ มันไม่มีอะไรคิดไม่คิดมือเลย เราใช้ชีวิตของเราทั้งชีวิตเลยเพื่อสมนุกสมบันมา
อย่างนี้ แล้วมันไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลยนะ แล้วถ้ามันมีแต่กิเลสค้นหาความทะยานอยากมันก็ทำ
ให้เราตกทุกข์ได้ยากไปตลอด

ตกทุกข์ได้ยากนะ ทั้งๆ ที่เกิดเป็นมนุษย์ การเกิดเป็นมนุษย์เป็นวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์
การเกิดเป็นมนุษย์โดยวิญญูะ พอเกิดเป็นมนุษย์ คำว่า “วิทยาศาสตร์” ขึ้นมาเป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ชัดเจน
แล้วมันจับต้องได้ด้วย แต่เวลาคนเกิดมาแล้ว สิ่งที่เป็นสสารเป็นทางวิทยาศาสตร์มันไม่รู้จักรักตัวมันเอง
มันไม่รู้จักรักคุณค่าของมันเอง คนที่มีค่า แร่ทองคำ เพชรมันมีคุณค่า แต่แร่อื่นมันไม่มีคุณค่า

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดเป็นมนุษย์ๆ มันมีคุณค่าในตัวมันเอง มันมีคุณค่าอยู่แล้วไง แต่เพราะ
กิเลสค้นหาความทะยานอยากมันปิดหูปิดตา มันก็เลยแบ่งแยกไปว่ามนุสสเปโต มนุสสเทโว มนุษย์
ประเภทใดๆ แล้วเราเป็นได้ทุกประเภทเลย เวลาโกรธขึ้นมานั้นนะมนุษย์ปรต เวลามันโกรธขึ้นมามัน
จะทำลายเขานะ เวลามันหายโกรธไปแล้ว อืม! หายไปแล้ว เราเมตตาเขานี้เป็นเทวดาแล้ว นี่ไง
สมมุติๆ มันแปรปรวนตลอดเวลา จิตใจเรามันแปรปรวนอยู่ตลอดเวลา แล้วธรรมชาติขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้ามันอยู่ที่ไหนละ ก็ทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามาก่อนสิ

ถ้าไม่ทำความสงบของใจเข้ามา ความละเอียดรอบคอบ เราไม่เห็นสิ่งนั้นไม่ได้หรอก สิ่งที่รู้
เห็นกันอยู่นี้รู้เห็นโดยมายาภาพ รู้เห็นโดยโลกๆ ทั้งนั้นนะ โลกๆ รู้เห็นกันอย่างนั้นแล้วมันก็เป็นการ
ยืนยันแบบโลกๆ ใจ โลกๆ เห็นไหม จินตมยปัญญา

ถ้าจะเอาจริงเอาจังกันนะ ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราฟัง แล้วเวลาหลวง
ตาท่านพูดนะ ท่านอยู่ป่ามา ๕ ปี ท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านบอกว่าถ้าใครมาเห็นตอนนั้นน่าจะ
เห็นความสมนุกสมบันของท่านไง

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขาของท่าน ท่านทำของท่าน ท่านสมนุกสมบัน
ของท่าน การสมนุกสมบัน เราเอาจริงเอาจังอย่างนั้นมันถึงได้ผลตามความจริงมา ครูบาอาจารย์เรา
ท่านจริงใจ เพราะเป็นความจริงอย่างนั้นมันถึงได้ธรรมชาติจะความจริงใจ

ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสุดยอด ยอดอริยสัจ มั่นสุดยอดแห่งความเป็นจริง จริงเหนือโลกเลยละ แล้วคนที่เข้าสู่ความจริงอย่างนั้นได้มันต้องจริงในหัวใจอันนั้น ถ้าหัวใจอันนั้นจริง เวลาทำสิ่งใดมันทำด้วยความจริงจัง ทำด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย

ไอ้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันไม่เสมอต้นเสมอปลาย มันเป็นไฟไหม้ฟางไง เวลาตกทุกข์ได้ยาก เวลาเมื่อกิเลสบีบคั้นขึ้นมา พอมันรู้สึกตัวขึ้นมาบ้างก็มูมานะ ทำอยู่ ๒ วัน ๒ วันเท่านั้น เลิก นี่จริงจัง จริงจังมาก อู้อู! สุดยอดๆ ๒ วัน ไอ้พวกไฟไหม้ฟาง เห็นไหม

การทำเสมอต้นเสมอปลายอย่างนี้มันก็ต้องอยู่ที่อำนาจวาสนาของคนนะ อำนาจวาสนาของคนเขาจะรักษาหัวใจของเขา ความสมนุกสมบันอันนั้นมันก็มีถูกมีผิดทั้งนั้นนะ เพราะอะไร เพราะกิเลสมันมีชีวิตไง กิเลสมันพลิกแพลงในหัวใจไง

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” ความดำริ อนุสัยที่มันนอนอยู่ในหัวใจมันนอนเนื่องในการกระทำของเรา เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา กิเลสมันก็อยู่ในหัวใจของเราละ มันพลิกมันแพลงมันคิดมันคั่นอยู่ในหัวใจของเรา เห็นไหม เราพยายามขีดเส้นมัน เราพยายามจะครอบคลุมมัน เราพยายามจะดูแลมัน ดูแลมัน จำกัดมันให้มันอยู่ในวงแคบๆ ให้มันเป็นสัมมาสมาธิขึ้นมา จำกัดมันให้มันอยู่ในวงแคบนั้นแล้วเราพยายามทำความสงบของใจเข้ามาไง

พอใจมันสงบระงับขึ้นมาแล้วเราจะคอยไปชำระ ชำแรกแยกแยะมันไป เราจะไปตรวจสอบมัน เราจะไปดูแลแก้ไขมันไป ถ้าจิตมันสงบแล้วเราพยายามทำขึ้นมาเพื่อให้มันขอบเขตของมัน

เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาของเรา เราทำของเราด้วยความทุกข์ความยากขึ้นมาด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย เราพยายามขีดวงจำกัดของมัน เวลาขีดวงจำกัดของมันต้องเอามันเข้าไปสู่ที่อับที่จนใจ เลิก เดียวมันก็ฟูขึ้นมาอีก แล้วเราก็ต้องมาเริ่มต้นใหม่ ทำอยู่อย่างนั้นนะ ทำอยู่อย่างนั้นนะ แล้วก็บอกว่า “ทำปฏิบัติไม่ได้เลย ปฏิบัติไม่ได้เลย ปฏิบัติมันทุกข์มันยาก”

ก็มันทุกข์มันยาก เวลาเกิดตายแต่ละชีวิตนะ เวลาเกิดขึ้นมามีแต่ความภูมิใจ มีแต่ความดีใจกัน เวลาจะจากกันไปที เวลาจะตายทีหนึ่งมีแต่ความเสียใจ มีแต่การพลัดพราก แล้วก็มาเกิด

ตายๆ กันอยู่อย่างนี้ตลอดไป แล้วการเกิดการตายแต่ละภพแต่ละชาติมานานช้อนมาก็ภพก็ชาติ มันไม่ทุกข์ไม่ยากกว่าการประพฤติปฏิบัติหนักหรือ

เวลาประพฤติปฏิบัติเวลาวามันยากๆ เจ็บขำน้ำใจในแต่ละภพแต่ละชาติ เวลามันทุกข์มันยาก เวลากิเลสมันทิ่มแทงหัวใจแต่ละภพแต่ละชาติ เจ็บขำน้ำใจมาตลอดเลย เวลามันทุกข์ยากอย่างนี้ทำไมไม่คิดถึงมันบ้างล่ะ เวลามันทุกข์มันยาก มันบีบคั้นใจเรา เราไม่เคยคิดถึงมันบ้างเลย เราไม่ได้คิดว่าสิ่งนี้มันทำให้เราบ้างเลยหรือ

เวลานั่งสมาธิภาวนา เวลาเดินจงกรมทำไมมันทุกข์มันยากขนาดนั้น ถ้ามันทุกข์มันยากขนาดนั้น เราก็เอาจริงเอาจังของเราสิ ถ้ามันทำจริงทำจัง ทำด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย

หลวงตาท่านบอกท่านปฏิบัติ ๕ ปี ๕ ปีนี้ไม่มีใครมาเห็นเราหรอก ใครมาเห็นตอนนั้นแล้วมันจะเห็นความจริงจังของท่านไง เวลาท่านออกมาแล้ว ท่านบอกว่าท่านออกจากป่ามาแล้ว มาสังคมแล้วเราเพิ่งไปเห็นตอนท่านออกมาสังคมแล้วไง “โอ๊ย! หลวงตาเป็นอย่างนั้น หลวงตาเป็นอย่างนี้”

แต่เวลากว่ามันจะดีมันต้องมีที่มาสิ คนจะดีคนจะเลวมันต้องมีการกระทำมา มันได้ทำอย่างไรมามันถึงดี คนจะดีจะเลวมันก็ต้องมีการกระทำมาทั้งนั้นนะ

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาเป็นมนุษย์ ที่เรามา นั่งกันอยู่ที่นี่ บุญกุศลมันสร้างสมมา ความเป็นมนุษย์ๆ นี้ ความเป็นมนุษย์ สิ่งที่มาเจ็ดชูมาให้เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์แล้วมันก็มีกิเลสตัณหา ความทะยานอยากในหัวใจที่มันยังพลิกแพลง มันยังครอบคลุมหัวใจเรานี่แหละ เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเพื่อขจัดขอบเขตของมันเท่านั้นเอง ทำความสงบของใจเข้ามาให้มันขจัดขอบเขตของมันให้อยู่อย่างนั้นไง แล้วมันยกขึ้นสู่วิปัสสนา ยกขึ้นสู่วิปัสสนาถ้ามันเป็นความจริงอันนั้น เห็นไหม

เราทำจริงๆ นะ คนจริงเท่านั้นถึงจะได้สัจจะความจริง คนไม่จริงทำเล่นๆ ทำเป็นแพชั่น โอ๊ย! เดียวนี้ปฏิบัติเป็นแพชั่นเลย ที่ไหนก็มีการประพฤติปฏิบัติ มีสำนักปฏิบัติเต็มไปหมดเลย ใฮ้มันก็เป็นแค่บรรเทาทุกข์ บรรเทาทุกข์ ถ้าเราไม่มีศีลเราก็เป็นอิสระไง กิเลสมันก็ยังกว้างขวางไป เรามาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจำกัดมันด้วยศีลๆ ก็แค่นั้นนะ มันเป็นแพชั่นนะ ปฏิบัติเป็นแพชั่น มันไม่จริงไม่จัง ถ้ามันจริงมันจังขึ้นมา เราเอาจริงเอาจังของเราขึ้นมา

คนจริงนะ คนจริงมันจริงในหัวใจเรานี้แหละ มันกระทำในหัวใจเรานี้แหละ ถ้ามันจริงขึ้นมา เราดูแลของเรา เราไม่ได้ปฏิบัติเป็นแพะชั้น ถ้าปฏิบัติเป็นแพะชั้น คนเรามันไม่มีความพร้อม ถ้ามันมีความพร้อม การกระทำของมันนะ แล้วทำจริงๆ ทำจริงๆ ทำจริงๆ ทำจริงๆ เพื่อประโยชน์กับเรา เป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันติภูมิโลกทั้งนั้นนะ

เวลาที่มีศรัทธาความเชื่อ เราต้องมั่นคงของเรา แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไปแล้ว องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาไว้เอง กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใดๆ ทั้งสิ้น ไม่ให้เชื่อ

ศรัทธาความเชื่อสำคัญกับคนที่เริ่มต้น เริ่มต้นถ้าไม่มีศรัทธาความเชื่อมันไม่เข้าไปพิสูจน์ใจ ถ้าเรามีศรัทธาความเชื่อ เราค้นคว้าพิสูจน์ตรวจสอบ แต่ศรัทธานั้นแก้กิเลสไม่ได้ ความเชื่อแก้กิเลสไม่ได้ แต่ความเชื่อมันพาให้เราเข้าไปค้นคว้า พาให้เราไปประพฤติปฏิบัติ แล้วถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา นั่นนะ อันนั้นนะ ให้เชื่อตามความเป็นจริงที่เราปฏิบัติขึ้นมา

แต่ปฏิบัติขึ้นมาแล้ววิฤทธิภาวะเราอ่อนด้อยไป “ว่างๆ ว่างๆ”...ว่างๆ อะไรของเอ็ง อากาศมันก็ว่าง เขาไปอวกาศกันนู่น ตอนนี่เขาไปดาวอังคารแล้ว มันต้องเดินทางเป็นสิบกว่าปีนะ นี่ว่างๆ ว่างๆ อะไร ว่างๆ ไม่มีสติไม่มีปัญญา ไม่มีสิ่งใดเริ่มต้น ท่ามกลางและสิ้นสุดเลยหรือ มันต้องมีศีล ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุๆ เหตุมันอยู่ที่ไหน เหตุมันมีแต่ไม้กันไปที่ไม้กันมา เอาแต่กิริยามาอวดกัน กิเลสไม่ได้ถลอกปอกเปิก กิเลสไม่เห็นตัวมันเลย ไม่รู้จักหน้ามันด้วย นี่ไง เวลาไม่รู้จักหน้ามันก็ไปเขียนสร้างภาพไว้ เขียนภาพกิเลสไว้เลยตามฝาผนังนะ กิเลสมันเป็นอวิชา อวิชามันเป็นยักษ์เป็นมาร เป็นสิ่งที่น่าเกลียดน่ากลัว

เวลาครูบาอาจารย์ท่านไปพบ ท่านบอกมันหยดย้อยยิ่งกว่านางสาวจักรวาล จิตเดิมแท้ที่ฟ่องใส ความฟ่องใส ความแว้งว้าง ความว่าง นี่กิเลสทั้งนั้น ไอ้เราก็ “โธ้ย! สุขยอดๆ” นั่นล่ะเพราะมันทำให้เราเคลิบเคลิ้มใจ มันทำให้เราขอมจ้านใจ ปฏิบัติแล้วตั้งแต่ฆ่าลูกฆ่าหลานมันมา สุดท้ายก็ไปขอมจ้านกับพ่อมัน ไปขอมจ้านกับอวิชา จิตเดิมแท้ที่ฟ่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส แล้วจิตเดิมแท้ที่ฟ่องใสมันจะรู้ตัวมันเองได้อย่างไร มันจะเข้าใจตัวมันเองได้อย่างไร มันจะใช้ความสามารถมากน้อยขนาดไหน

ความสามารถนะ ความสามารถของจิต จิตนี้มหัศจรรย์นัก มันจะอยู่ในหัวใจของผู้หญิงผู้ชาย มันจะอยู่ในหัวใจของใครก็แล้วแต่ ถ้ามันพิจารณาขึ้นมา มันมีมรรคมีผลขึ้นมา มันมหัศจรรย์ทั้งนั้นนะ จิตนี้มหัศจรรย์ ความรู้สึกนี้มหัศจรรย์ ความรู้สึกนี้มันสร้างได้ ความรู้สึกนี้มันพัฒนาได้ ความรู้สึกนี้ทำให้มันเจริญงอกงามได้ แล้วความเจริญงอกงามขึ้นมา เทวดา อินทร์ พรหมต้องมาฟังเทศน์ มันจริงอย่างนี้ มันจริงสุดยอด จริงเหนือจริง แต่เราจะจริงหรือเปล่าเท่านั้นเอง

ถ้าเราจะจริงนะ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา การเป็นมนุษย์นี้เป็นวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์พิสูจน์กันด้วยความเป็นมนุษย์นี่แหละ ถ้าความเป็นมนุษย์ มนุษย์เกิดแล้วต้องตายทั้งหมด แต่หัวใจที่มันไม่เคยตาย มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาประพฤติปฏิบัติไปมันสำรอกมันกลายเป็นชั้นๆ ขึ้นไปไง เพราะอะไร เพราะจิตนี้มันต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันไม่มีต้น ไม่มีปลายใช่ไหม เวลาเป็นโสดฉบับเกิดอีก ๗ชาติ มันรู้ได้อย่างไรละ มันรู้ได้อย่างไร

คนที่ต้องเกิด อย่างเรา เราต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราไม่รู้ว่าจะเกิดอย่างไรนะ เวลาตายก็ไม่รู้ว่ามันตายอย่างไร มันเวียน ตายแล้ว เวลามันเกิดก็เวียน เกิดแล้ว เอ๊ะ! มันเกิดอย่างไร มันเกิดอย่างไร ไม่รู้หรือ แต่ถ้าสังโยชน์มันขาดไป ๓ เหลืออีก ๗ ชาติมันรู้ในตัวเอง

ถ้าไม่รู้ บังคับตั้ง สันติภูมิกองนี้ไง กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น ให้เชื่อผลของการปฏิบัติไง ถ้าปฏิบัติแล้วมันมีผลขึ้นมา มันรู้ขึ้นมาอย่างไร ถ้ามันไม่รู้ขึ้นมา มันจะมีผลได้อย่างไร

ถ้ามันมีผลขึ้นมา พิจารณาขึ้นไป เวลาโลกนี้ราบเป็นหน้ากลอง นี่ ๗ ชาติเป็นพระสัททาคามี แล้วพระอนาคามีมันไม่เกิดบนพรหม มันไม่เกิดบนกามภพ ไม่เกิดตั้งแต่เทวดาลงมา ถ้ามันถึงของมัน มันก็ไปเกิดบนพรหม

แล้วเวลาพรหม คุณติ เข้าฌานสมาบัติ ถ้าเขาควบคุมใจเขาได้ เวลาเขาตายเขาก็ไปเกิดบนพรหมเหมือนกัน แต่เป็นพรหมปุถุชน แต่พระอนาคามีไปเกิดบนพรหมมันพรหม ๕ ชั้น มันคนละพรหม พรหมที่ไม่ต้องกลับมาเกิดอีกแล้ว กับพรหมที่ยังเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลามันสิ้นไป เวลาไปอยู่บนพรหมแล้วมันสิ้นไป แต่มันเนิ่นนานใช่ไหม เวลาครูบาอาจารย์เราท่านถึงไม่ไว้วางใจใจ ท่านต้องเอาจบที่นี้ไง จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส เอวัง